

Section 1. Challenges of studying Ukrainian art from ancient times to the beginning of the 20th century

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-301-2-33>

Петрук Роман, доцент, в.о. завідувача кафедри монументально-декоративного і сакрального мистецтва КДАДПМД ім. М. Бойчука

Образ колиски у творчості Віри Кулеби-Барінової

Ключові слова: Віра Кулеба-Барінова, НАОМА, образотворення, творчість, композиція.

Roman Petruk, Honoured Art Worker of Ukraine, Associate Professor, Head of the Department of Monumental Decorative and Sacral Arts of Mykhailo Boichuk Kyiv State Academy of Decorative Applied Arts and Design, Kyiv, Ukraine

The image of the cradle in the artworks by Vira Kuleba-Barynova

Abstract: Having analyzed the work of the famous Ukrainian artist Vira Kuleba-Barynova, we note that the image of a wooden hanging baby cradle is present in her numerous paintings in different periods. It is an integral symbolic element of their compositions.

Key words: Vira Kuleba-Barynova, NAFAA, image creation, artwork, composition.

Творчість Віри Кулеби-Барінової означена глибинним усвідомленням та розумінням національної ідентичності. У її творчому доробку поєднано могутню академічну школу, – здобуту в Харківському художньому училищі та Київському державному художньому інституті, – з декоративно-площинним узагальненням, що притаманне іконам і витворам сакрального мистецтва. Варто зазначити, що творчій та педагогічній діяльності Віри Іванівни присвячено низку публікацій у журналах, каталогах, фахових, періодичних та енциклопедичних виданнях. Світогляд, філософія й талант мисткині, а також її біографія, приваблюють журналістів, художників, мистецтвознавців, стаючи предметом їхніх досліджень.

Картини Віри Кулеби-Барінової сповнені загальнолюдських сенсів, роздумів над буттям. Здебільшого це твори автобіографічні – спогади про дитинство, рефлексії на історичні події ХХ – початку ХХІ ст. Особливими для художниці є теми сім'ї, родини, материнства, любові, дитинства.

Проаналізувавши творчість мисткині, зауважимо, що образ дитячої дерев'яної підвісної колиски присутній у багатьох її картинах різних періодів: триптиху «Моя мама» (1985), «Синок мій» (2000), «Коліскова» (2001), «Нічого кращого немає» (2003), «Люлі, люлі...» (2004), «Щаслива сім'я» (2007–2008), «Було, є і буде» (2010), тетраптиху «Наймичка» (2018–2019) та ін.

Також доречно узагальнити (з розповідей Віри Іванівни), що колиска має для неї особливе значення – «це оберіг – перша домівка людини, яка є символом безсмертя роду». Власну колиску, зроблену батьком, художниця досі зберігає в майстерні, використовуючи саме її як автентичний

атрибут для живописних творів. Для мисткині колиска – це ще й пам'ять про батька, матір, рід.

Більшість картин Віри Іванівни, – на яких зображено дитя у колисці поміж вишитих рушників та ікон, – сповнені ніжністю, материнською любов'ю та написані в мажорній колірній гамі. Проте зустрічається також образ колиски у творах художниці на тему Голодомору 1932–1933 рр. Однією з найбільш промовистих, присвячених темі геноциду українського народу, є картина Віри Іванівни «Моя баба Марфа з немовлям», де мертва мати накрила собою вже неживе дитя в колисці. Глибокий драматизм підсилює образ Богородиці з Христом, що світиться над ними з ікони в рушнику, та обірвана нитка біля прядки.

Отже, акцентуємо, що колиска є невід'ємним та символічно-знаковим атрибутом-образом творів видатної української художниці й педагога Віри Кулеби-Баринової.

